

2. Психолого-педагогічні засади діяльності педагога сучасної професійної школи: навчально-методичний посібник/ Дегтярьова Г. С., Козяр М. М., Руденко Л. А., Шиделко А. В. *Педагогічна думка*. 2013. 144 с. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/32306977.pdf>

УДК 159.9-057.15(043.2)

Олена ЛЯХ

Національний авіаційний університет, Київ

ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ОСОБИСТІСНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМЦІВ

Важливою умовою сучасного введення підприємницької діяльності як у всьому світі, якій дуже швидко змінюється, так і в Україні, є формування та розвиток особистісного потенціалу людини. Враховуючи те, що перед підприємцями постають не тільки суто професійні завдання, вирішення яких потребує юридичної, фінансової, галузевої обізнаності, досвіду введення підприємницької діяльності, при цьому виникає необхідність у наявності таких особистісних якостей, як швидкої адаптивності, стресостійкості, критичного мислення, цілеспрямованості, впевненості у собі, креативності, прагненню до саморозвитку та самовдосконаленню. Тому, на наш погляд, актуальним є дослідження психологічних особливостей професійного і особистісного зростання підприємців шляхом розкриття їхнього особистісного потенціалу.

Вивченню психолого-соціологічних аспектів підприємництва присвячена значна кількість як вітчизняних, так і зарубіжних наукових праць. Так, існуючі психологічні теорії відображають різноманіття поглядів та підходів у трактуванні підприємництва, як виду людської діяльності, та створенню психологічного «профілю» або «портрету» самого підприємця. Спираючись на психологічні дослідження вчених можемо виділити наступне:

- теорію “вроджених здібностей”, яка розглядає генетичну схильність до підприємництва та стверджує, що дуже малий відсоток людей (не більше 5-7 % від усієї соціальної популяції) в змозі займатися цим видом діяльності.

- теорію “рис”, яка вважається класичною та спрямована на визначення окремих особистісних рис або сукупності рис, що сприяють відокремлюванню особи підприємця, його поведінку від дій і поведінки інших категорій людей, задіяних в економічній сфері.

- психодинамічну теорію Кетса де Врасса, яка є, досить, суперечливою та відображає особливості формування особистості підприємця під впливом травматичного досвіду у минулому, наприклад, важкого дитинства, що може сприяти розвитку до незалежності, впевненості у собі, стійкості перед труднощами, тощо.

- теорію Девіда Мак-Клелланда, в якій розглядається схильність суспільств в цілому до підприємництва, що, в свою чергу, відображається у потребі в досягненнях окремих індивідів. Це є стійким чинником, який відповідає за економічне зростання або економічний занепад у суспільстві [2].

Узагальнюючи підсумки вищерозглянутих психолого-соціологічних підходів, слід зазначити, що всі вони закладають підґрунтя для розкриття потенціалу підприємництва не лише на рівні суспільства в цілому, а й на рівні окремого індивіда.

В цьому контексті важливим є той факт, що для створення психологічного портрета підприємця було виділено певні якості особистості та розбито їх на блоки:

1. Інтелектуальний блок – компетентність, розвинена уява, реальна фантазія, розвинена інтуїція, перспективне мислення.

2. Комунікативний блок – талант координатора зусиль співробітників, толерантність у спілкуванні з іншими людьми і водночас здатність відстоювати свою позицію на тлі незгоди інших.

3. Мотиваційно-вольовий блок – це схильність до ризику, відповідальність, прагнення боротися й перемагати, потреба в самореалізації й суспільному визнанні, вираженість мотиву успіху. [1].

Таким чином, провівши теоретичне дослідження психологічних аспектів особистісного потенціалу підприємців, можна стверджувати, що успішне ведення власного бізнесу вимагає від особистості не тільки спеціальної підготовки, але й розуміння важливості аналізу, розвитку та самовдосконалення особистісних якостей.

Список літератури

1. Бутко М. П. Економічна психологія: навчальний посібник / За заг. ред. Бутка М. П. / М. П. Бутко, А. П. Неживенко, Т. В. Пепа – К. : «Центр учбової літератури», 2016. – 232 с.

2. Пілецька Л. С. Психологія бізнесу: Довідково методичний посібник. – Івано-Франківськ: Місто-НВ, 2007. – 150 с.

*Науковий керівник: Наталія ДЕМЧЕНКО,
канд. пед. наук, доцент*